

ohraniti. Ako delegacije od leta do leta privolevajo večji vojni budget, ako je ogersko postavodajalstvo sklenilo nove brambovske postave, katere narodu nakladajo nove dolžnosti, tedaj se sme z zadostjenjem reči, da so vse to storile na korist vzdržavanja miru — Za vlado, katera boče vspešno postopati v diplomatičnih razpravah, mora stati dobro oborožena vojna moč. Vrh tega treba je, da oba dela države navdaja prepričanje, da je pot, katero hodi vlada Vašega veličanstva gledé vnanje politike taka, da pelje k obrambi in razvoju bistvenih koristi najvišega prestola in obeh delov države. Ker le tako prepričanje zamore samo zavest dolžnosti povekšati do onega navdušenja, katero v odločilnih trenutkih daje moč za dela, katera skoraj presegajo človeške moči.

Dalje je treba, da se tudi v bodoče ohrani tesna razmera med vojno in narodom.

Kjer so ti pogoji, tam se more mirno pričakovati. Ako bi se pa vkljub temu pripetilo, da bi se kot cena za vzdržavanje miru zahtevalo zanemarjanje bistvenih koristi prestola in države, v čemer bi noben zvest pristajatelj prestola in države ne mogel najti pomirjenja, tedaj smete Vaše veličanstvo gotovo računati na udanost zvestega ogerskega naroda. Krog najvišega prestola Vašega veličanstva zbral se bo potem ta narod in na zvišeni klic Vašega veličanstva bo za Boga, kralja in domovino vse svoje vrgel na tehtnico in varoval svojo pravico. Božja previdnost naj nas obvaruje, da bi nastala taka sila, ona naj drago življenje Vašega veličanstva tudi zavolj tega obvaruje. Visoka razumnost, očetovska skrb in zvišeno čutstvo Vašega veličanstva v spoznavanju domoljubnega čutja udanosti narodov države, razkropilo je uže veliko skrbi, rešilo mnogo zmešnjav in odstranilo mnogo nevarnosti.

Vsegamogočni naj za osrečenje Vaših narodov delujoče življenje Vašega veličanstva ohrani do najskrajnejše meje človeške starosti!

Prestolni govor cesarjev se glasi:

„Zagotovilo zveste udanosti, katero ste mi izrekli, navdaja me s pravo zadovoljnostjo. Sprejmite zato izraz moje srčne zahvale.

Obžalovanja vredne zmešnjave v Bolgarski, ki so se pričele minulo leto s prekucom vlade plodivske, dajejo vnovič povod k resnim skrbem. Posrečilo se je sicer združenemu prizadevanju vlasti, nemir omejiti na en kraj in pripraviti uvedanje postavnih razmer, vendar pa so najnovejše dogodbe v Sofiji povzročile novo nevarno krizo, katere razvoj, in kakor se nadjam, mirna rešitev pozornost moje vlade na-se obrača. Njeno prizadevanje meri na to, da se pri konečnem vredjenju bolgarskega vprašanja, ki se mora zgoditi s sodelovanjem vlasti, v avtonomni kneževini uvede postavni stan, ki se ozira na dopustljive želje Bolgarov in se ravno tako vjema z veljavnimi pogodbami in koristmi Evrope.

Izvrstne razmere, ki jih imamo z vsemi vlastmi in pa zagotovila miroljubnih namenov, katere dobivamo od vseh vlad, dopuščajo nado, da se bo vkljub težavnemu položaju na izhodu, posrečilo, varovaje koristi Avstro-Ogerske, državi in Evropi ohraniti blagoslove miru.

Vojno upravništvo zahteva od vas večjo požrtovalnost za potrebe, ki se opravičujejo s posledicami postave o nastanovljenju vojakov in pa z napredujočim razvojem orožne tehnike. Pa prizadeva si višje tirjatve nastale neizogibne omejiti po moči na najmanj mero.

V Bosni in Hercegovini kaže se tudi letos na vsakoprstnem polji neprestan napredek in se za stroške uprave teh dežel iz skupnih sredstev ne zahteva nikakoršen donesek.

Moja vlada namerava za prihodnje leto zopet znižanje kredita za vojno v Bosni in Hercegovini.

To temeljito pretresavanje prihajajočih Vam predlogov priporočam Vaši zmiraj skazani domoljubni previdnosti, zanašam se, da bodeite moja vlado pri spolnovanji njenega važnega in težkega posla podpirali s svojo zaupno pripomočjo in izrekam Vam vsem svoj srčni pozdrav.“

Naši dopisi.

Z Budim-Pešta 5. nov. — Obe delegaciji imeli ste včeraj vsaka svojo prvo sejo.

V avstrijski delegaciji, katere se je vdeležilo 52 poslancev in pa skupni minister z vladnimi zastopniki naprosil je pred vsem minister vnanjih zadev in cesarske hiše grof Kalnoky doktorja Smolko, da kot starosta prevzame začasno predsedništvo. Ta vpeljal je najprej volitev predsednika, dalje podpredsednika, rediteljev, zapisnikarjev in verifikatorjev in izbrani so bili:

za predsednika: dr. Smolka,

za predsednikovega namestnika: opat Hauswirt,

za reditelje: baron Reinelt, grof Treuttmannsdorff, K. Schindler in R. Furtmüller,

za zapisnikarje: grof Buquoy, grof Fürstenberg, dr. Žaček, baron Dumreicher,

za verifikatorje: knez Czartoryski Konstantin, grof Zettwitz, dr. vitez Meznik, dr. Klaič in dr. Exner.

Po svoji izvolitvi za predsednika delegacije poprijel je dr. Smolka besedo ter se zahvalil za izkazano mu častno zaupanje, potem pa omenjal težavnejšega položaja delegacij zavolj tega, ker vojno ministerstvo letos zahteva več svoto za svoje potrebščine, potem pa je nadaljeval do besede tako:

„Ta okoliščina je, katera najresnejšo pozornost delegacij vzbuja gledé na to, da se uže tako v visoki meri davčna moč vporablja. Modrost Njegovega veličanstva našega premilostivega cesarja in gospoda nam je sicer pri najtežavnejših razmerah do te ure mir ohranila (pohvala), katerega ojačenje in okrepčanje našega gospodarskega stanja tako silno potrebuje. Ali se bode pa mir tudi v bližnji prihodnosti mogel ohraniti, je vprašanje, ki se odtega naši razsodbi, katero so pa v očigled težavnih vnanjih razmer, kakor so se začele razvijati, takove, da morejo resno vznemirjanje vzbujati.

Delegacije so bile vedno pripravljene, rekel bi, da jim je to tradicionalno, čuti nad mogočnostjo države in se resno truditi, da se po moči ohrani to stanje. In to me potrjuje v prepričanju, da bo delegacija sedaj očigled zmešnjav, kakor jih vidi tudi vsak neizveden, dobila prepričanje, da se mora ravno sedaj vse v to staviti, da bo Avstrijsko-Ogerska v stanju, v svetu vlasti zavzimate pristojno važno mesto, da se njen glas ne presliši. Delegacije bodo pokazale, da imajo zvesti avstrijsko-ogerski narodi trden sklep, državi neprikrajšano ohraniti pristojno ji mogočno stanje in to braniti z vsemi mogočimi sredstvi, ako bi drugače ne šlo, s skrajno silo (orožja). — Predsednik sklepal je svoj govor z živio-klici na cesarja, klic, ki je izbudil trikratni odmev v delegaciji.

Za izvolitev zahvalil se je tudi opat Hauswirt (Schotenski).

Po teh volitvah naznanil je minister Kalnoky, da predlaga v imenu skupne vlade delegaciji skupne proračune, nekaj dodatnih kreditov in poročilo o gospodarstvu v Bosni in Hercegovini.

Na to predlaga grof Franc Falkenhayn, naj se takoj izvoli budgetni odsek 21 udov in peticijski odsek 9 udov.

Temu predlogu pritrdi delegacija brez ugovora in izvolijo se v budgetni odsek poslanci: Hausner, Czerkavski, Chrznanowski, Rieger, Mattuš. Nadherni, Brandis, Poklukar. Lupul, Besezni, Dumba, Falkenhayn, Huyn, Latour, Fr. Thun, Windisch-Grätz, Coronini, Chlumecky, Demel, Jaques in Sturm.

V peticijski odsek so bili voljeni: Opat Karl, Rodič, Miklošič, Hlavka, Madejski, Dobelhammer, Reicher, Katrein in Moscon.

Koj po sklenjeni seji delegacije zbral se je budgetni odsek ter si je izbral za načelnika grofa Falkenhayna, za namestnika Chlumecky-a, za zapisnikarje pa: Jaquesa, Lupula, Poklukarja in Windisch-Grätza.

Potem so se razdelili vladini predlogi posameznim poročevalcem, in to: vojno ministerstvo, ordinarij: dr. Mattuš; vojno ministerstvo extraordinarij: dr. Czerkawski; okupacijski kredit: Dumba; računski sklep: Berezny; ministerstvo unanjih zadev: grof Thun; mornarstvo: baron Nadheri; skupno finančno ministerstvo, najvišji računski dvor in carina: dr. Poklukar.

Prva seja budgetnega odseka odložena je na 15. dan novembra popoldne ob 5. uri.

S Prema. — Minuli so gorki dnevi ter nastala je hladna jesen. Slana poparja listje, in kmalu bode kmet za zadnjimi jesenskimi pridelki spravljal nastelj na dom. Hvala Bogu! dobro leto smo imeli. Dasiravno je enkrat toča hudo grozila in je tudi ene kraje nekoliko zadela, a brez posebne škode. Vinska trta se je dobro obnesla in kaplica je leto tudi pri nas boljši kot druga leta. Posebno obilo je bilo jabolk, katerih voz za vozom vidim izpeljavati v Ljubljano, Trst in Reko po 3 do 5 gold. kvintal. Češplje pa so dobro obrodile le po nekaterih krajih, a imele so dosti sledu, in nadjati se je prav dobre slivovke. Sušenje sadja se je tu skor popolno opustilo; pravijo, da ne lese sušiti.

31. oktobra vršila se je tu volitev v stalni odbor, podruž. društvo sv. Cirila in Metoda. Voljeni so enoglasno vsi prejšnji začasni odborniki. Vplačavalo se je takoj. Sklenilo se je potem, naj se priredité v teku leta vsaj dve veselici s petjem in tombolo, da bi se pomnožili in povišali doneski v blagi namen društva. Bog daj srečo!

Iz Ljubljane. — Iz avstrijske delegacije v Budim-Peštu poroča se nam: Pri sprejemu delegacije bil je cesar videti posebno dobrega zdravja. Brada mu je sicer osivela popolnoma in na temenu glave so se lasje zelo odmaknili; toda cesar je krepkega života, zdravih, polnih belo-rudečih lic, prijazno-bistrega očesa, prestolni govor govoril je sicer od daleč gledé na rokopis, toda gladko, s krepkim, krog in krog dobro razumljivim glasom.

Po končanem prestolnem govoru prišel je cesar s prestola čez dve stopnici najprej k dr. Smolku, ki je stal na sredi med prestolom in poslanci, potem pa je na desni pričenši ogovoril poslance zaporedoma proti izhodu na levi strani. Za dr. Smolkom nagovoril je cesar najprej mladega kneza Windisch-Grätza, dalje grofe Thun, Buquoi, Deym, Fürstenberg, dalje barona Rodicha in za njim dr. Poklukarja.

Cesar bil je pri kratkih razgovorih milostivo-prijazen in jasno lice ni kazalo, da bi mu sedaj kakoršna koli huda skrb, bodi-si zarad ohranjenja miru ali druga domača skrb težila srce.

Vtis prestolnega govora bil je povoljen, poslanci dobili so vtis, da naš cesar išče in želi miru, ga ima nado ohraniti. Dokonečna rešitev bolgarskega vprašanja

pripada evropskim vlastem, s tem izključuje se samovoljno postopanje ruske, turške ali druge države.

Ko so se avtrijski delegati vračali od cesarja v sprednje dvorane, čakala je zunaj uže pgerska delegacija v svojih pisanih zlatih nošah.

Ob pol 3. uri popoldne odpeljal se je cesar od budimskega grada po vélikem mostu čez Donavo v huzarski obleki z nizko častniško kapico. — Ker je prva seja budgetnega odseka še le dne 15. novembra, odpeljala se je v soboto popoldne skoraj vsa avstrijska delegacija po državni železnici iz sila ptuje madjarske metropole proti prijaznemu Beču.

— **Imenovanje.** Evgen pl. Terbuhovič, pravni praktikant pri okrožni sodnji novomeški, imenovan je za avskultanta, — abiturient baron Lazarini pa za konceptnega praktikanta c. k. deželne vlade kranjske.

— **Smrt** je zadnje dni hudo segla med ljubljanske meščanske kroge. Dne 3. novembra umrl je znani stolar Vojteh Kurnik, ki je svoje dni skoval marsikatero burkasto pesmico, na pr. „Prekvata krača“ po izgletu „Prokletih grabelj“. — Dne 5. novembra umrl je znani hišnik na dunajski cesti g. Anton Fröhlich, oče hčerk, katere so se svoje dni odlikovale pri predstavah v čitalnici izrekoma v opereti „Tičnik“. — Dne 7. novembra pa je še le 46 let star umrl znan narodni meščan Jože Rozman po domače Hrušovec.

— **Dva nemška petelinca.** Naši Veliko-nemci in nemškutarski rogovileži odlikujejo se vedno po svoji germanski surovosti in neumorni bojevitosti.

Slovenski deli Koroške in Štajerske pa nam kažejo v tem oziru prav zanimive posebnosti. — Omikanec, naj se je rodil kjer koli, ki v roke dobi glasila omenjenih nemških pionirjev, kakor na pr. „Deutsche Wacht“ z gnjusom stran vrže take izrastke nemške kulture. — Pa, kakor so taki gospodiči neotesani nasproti Slovencem, tako tudi med seboj niso zbirčni, če jim kaj navskriž pride. Tako sta se tudi znana dva velika politika na slovenskem Štajerskem dr. Foregger in dr. Glantschnigg začela pikati, odkar je nastal „nemški“ klub; potem sta se hlestila v časnikih, končno v brošurah in ko tudi to ni ohladilo njihovega srda, spomnita se nekdanjega dijaškega življenja, sežeta po sabljah in se, kakor časniki pišejo, v neki graški kosarni, drug drugzega nekoliko ranita.

Upamo, da rane niso nevarne, ako bi bil res kateri bolj krcnjen, znal bi se kak hudoben Slovenec škodeželjno namuzati, tako pa se bo tolažil z zavestjo, da vsaj Slovencem Bog ni dal takih petelincev.

— **Kolera.** Za kolero umrl je zadnji bolnik prisiljenec Reiter dne 6. t. m. Z njim vred oboleli so dne 1. t. m. še 4 drugi prisiljenci, kateri so se pa vsi ozdravili, kar je najbolji dokaz, da kolera očitno pojema.

— **Huda ura.** Redko prikazen hude ure v mesecu novembru imeli smo v Ljubljani ponoči med ponedeljkom in torkom. Uže na večer škropil je nekoliko dež in na nebu posvetilo se je včasih tu in tam. Po polunoči pa je nastala prava huda ura, kakor za čas pasjih dni; jug je pihal, curkoma vlival se je dež, na nebu je švigal blisk za bliskom spremljan s hudim gromom. Tudi včeraj pihal je jug in dež je lil, kakor meseca aprila.

— **Nemški „Schulverein“** napravil je v soboto večer veliko veselico za ljubljanski nemški otroški vrt. Deležniki ponašajo se, da so imeli dohodkov nad 2000 gl. — Ako bi „Schulverein“ svojo skrb obračal samo na nemške otroke, tedaj bi mu mi radi priznali hvalevrednost njegovega početja. Dokler pa sega po naših slovenskih otrocih z očitnim namenom ponemčevanja, smatramo mi to za silo, ki mora žaliti narod slovenski

in katera kali samo narodni mir, vrh tega pa nemštvu na Kranjskem nakopava vzdno več nasprotnikov. — Bojeviti gospodje v kazini očividno želé vojsko brez konca!

— **Nova knjižica.** „Domoljubno deželno pomočno društvo za Kranjsko“ dalo je ravnokar na svoje stroške na slovenščino preloženo knjižico: „Žepna knjiga za nosilce ranjencev avstrijske družbe rudečega križa“ na svitlo. Na to knjižico opozarjamo posebno one, kateri se hote v silo posvetiti prostovoljnemu zdravstvenemu poslu. Knjiga stane 46 kr.

— **„Priče Božjega bitja“** — je naslov krasni, 5 pol obsegajoči knjižici. Jako lično in okusno natisnena je po vsebini priporočati vsakemu, kateri se želi prepričati, da je Gospod še vedno isti, kakor je bil. Ker je pisava v prijazni poljudni slovenščini, je razumljiva vsakemu in bode jako dobro došla tudi pod slamnato streho. — Cena ji je 25 kr., po pošti 5 krajc. več dobiti je pri založniku Drag. Hribarju, Breg št. 10, pri Blaznikovih naslednikih in v Katoliški bukvarni.

— **Deželno domoljubno pomočno društvo za Kranjsko** naznanja, da je vsled sporazumljenja med vodstvom avstrijske družbe rudečega križa in vojnim ministerstvom sprejelo dne 29. maja t. l. v svoje varstvo in upravo do zdaj v garnizijski bolnici ljubljanski v varstvu se nahajajočo obleko za moštvo z drugo opravo vred, kakor tudi na ljubljanskem polji nahajajočo se zalogo z vozovjem za nosilce ranjencev kolone št. 16.

— **† Generalmajor vitez Köhler, v domačih meščanskih in vojaških krogih sploh jako čislán domačin,** umrl je včeraj po dolgi in mučni bolezni. Pogreb bode jutri dne 11. popoldne ob 4. uri.

— **Nesreča v Kamniku.** Minulo soboto zjutraj vnela se je v mešalnici, oddelku erarične tovarne za izdelovanje smodnika, tam pripravljena zaloga in je do zadnjega kamena razdejala to poslopje in ozidje z bližnjim drevjem vred. K sreči v času razpoka ni bilo ne v tovarni ne v bližini ljudi, tako da ni nihče poškodovan. Čudno pa je vendar, da se take nesreče ponavljajo tako pogostoma.

— **Kmetijsko potovalno predavanje v Smledniku** ima tajnik c. kr. kmetijske družbe gosp. Gust. Pirc v nedeljo 14. t. m. popoldne po cerkvenem opravilu v šolskem poslopju.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Z delegacijami zapustila je tudi velika politika Dunaj in zato nastala je tudi tukaj neka tihota. Ministri pripravljajo se na daljne razprave v državnem zboru oziroma v deželnih zborih, kateri se pričnó kmalu po končanih delegacijah. — Prestolni govor napravil je tukaj sploh dober vtis, le nekateri judovski časniki trdijo, da je premiren in proti Ruski prepustljiv. Te junake prašati je samo treba, kedo bo prvi zbežal in se poskril, ako Rus pride v Florisdorf unkraj Donove. Jeli vedo še, kaj se je godilo l. 1866.

Nastala je govorica, da pojdeti prihodnje leto cesarjevič Rudolf in Štefanija za nekaj časa na Gališko.

Veliko vriša in opravičenega strmenja napravil je zadnje dni tukaj na javni cesti srednjega mesta v cesti „Rothenthurmer-Strasse“ izvršen umor. Zaboden je bil tu koj po 10. uri zvečer nek dolgo tukaj bivajoč tiskar Schlossberg. Morilca že imajo.

Ogerska. — Buda-Pešt je sedaj to, kar bi po željah Madjarov moral biti zmeraj: središče, krog katerega se vrti in v katerem se odločava osoda vse

države. Cesar daje na svojem Budimskem gradu avdienco, na palači oziroma hôtelu, kjer zboruje avstrijska delegacija, vihra ogrska zastava in v miru ali vojski Evrope se bo tukaj vsaj nekako z visoke lece govorilo, ker že ni moč odločevati o tem. Dne 15. t. m. prične se razprava v avstrijskem budgetnem odseku in pravijo, da bo koj prvi dan minister Kalnoky dal pojasnilo o unanjih naših zadevah — se ve da, kolikor je takih vesti objaviti že sedaj mogoče. — Koncem tedna bo prva javna seja in v 3 ali 4 sejah rešeno bo vse gradivo, tako, da so do 25. delegacije gotovo sklenjene.

Skupni državni proračun za leto 1887. kaže redne potrebščine 112,497.166 gold., izredne potrebščine pa 8,200.480 gold., skupaj 120,697.646 gold., memo potrebščine privoljene za tekoče leto več 4,155.175 gold.

Po drugi strani pa se proračuna, da bode leta 1887 carina vrgla čistega dohodka sam 18.6 milijonov goldinarjev, — vlani je bila proračunana na 25.9 milijonov, — tako, da bo končni pravi primankljej znašal nad 102 milijona, od katerih zadeva našo državno polovico nad 70 milijonov.

Vrh tega zahteva vlada tudi za letos več dodatnih kreditov. Večja potrebščina nad 4 milijone opravičuje se z večjimi stroški za nastanovljene vojaštva po novi postavi, kar je stalo 1.6 milijonov, ostalo pa za preuredbo pušk v repetirke.

Bolgarska. — Položaj v Bolgarski se ni premenil mnogo. V Burgasu nastali so neredi, katere so po poročilih časnikov pouzročili ruski agenti s pomočjo najetih Črnogorcev. Ruski vojni brod pripeljal se je tje in ruski konzul je baje zahteval, da se oni, ki so upor pouzročili, denejo v prostost.

Med tem, ko zboruje „Veliko sobranje“ v Trnovem, je v adresi odobrilo postopanje začasne vlade in bo, kolikor se čuje, danes izvolilo danskega princa Waldemara za kneza; s tem, da sobranje izvoli za bolgarskega kneza brata ruske carice, tedaj svaka carovega, očividno kaže, da sicer stoječ na pravi podlagi samostojne kneževine, želi z Rusko biti v prijateljski zvezi in to v kljub namenoma žalilnih in skoraj nerazumljivih korakov Ruske proti Bolgarski.

V krogih bolgarskega ministerstva imajo se vrh tega vršiti nekatere zopet Ruski prijazne premembe, ker neki ravno vsi konservativni deli vlade hočejo dati ostavko. — Zarad pretečih neredov ima se neki za vso Izhodno Rumelsko proglasiti obsedni stan.

Nemška. — Zeló vznemirljive govorice o zdravju nemškega cesarja širile so se zadnje dni, nekaj časa govorilo se je celó, da je uže mrtev, pa večina govorice se je preklicala v tem, da se cesar dobro počuti in da je sprejemal v avdijencah. — Ena govorica se še drži, da je cesar omrtuden na mehurji. — Vse govorice o slabem zdravju cesarjevem so naravne in razumljive, ker do svojega spolnjenega 90. leta živeti mu je treba le še nekaj nad 5 mesecev; dne 22. aprila ima obhajati dopolnjeno 90. leto, redka človeška starost, sploh pa še pri vladarjih, ki mnogokret živé ali v prevelikih skrbéh in trudih, ali pa v preobilnosti, ki je zdravju še bolj nevarna.

Žitna cena

v Ljubljani 6. novembra 1886.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 82 kr. — banaške 7 gold. 58 kr. — turšice 4 gold. 87 kr. — soršice 6 gold. 60 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 6 kr. — prosa 4 gold. 38 kr. — ajde 3 gold. 90 kr. — ovsa 2 gold. 92 kr. — Krompir 2 gold. 68 kr. 100 kilogramov.